
Από τη Μία στην Άλλη
Πλευρά του Αιγαίου:
Η Εγκατάσταση των
Μικρασιατών
Προσφύγων στην
Ελλάδα μέσα από τη
Λογοτεχνία

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.) του **Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.)** σας καλωσορίζει στο Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης και συγκεκριμένα στο πρόγραμμα κατάρτισης με τίτλο **«Από τη Μία στην Άλλη Πλευρά του Αιγαίου: Η Εγκατάσταση των Μικρασιατών Προσφύγων στην Ελλάδα μέσα από τη Λογοτεχνία»**.

Τιμώντας την 100ή επέτειο της τραγωδίας των Ελλήνων της Μικράς Ασίας, το πρόγραμμα έχει ως στόχο να προβάλλει τον αγώνα τους για περίθαλψη και την εγκατάστασή τους στην Ελλάδα, καθώς και τη σταδιακή ενσωμάτωσή τους, αλλά και τη σημαντική συμβολή τους στην πνευματική, κοινωνική, πολιτική, πολιτιστική και οικονομική ζωή της χώρας.

Στη συνέχεια, σας παρουσιάζουμε αναλυτικά το πρόγραμμα σπουδών για το πρόγραμμα, τις προϋποθέσεις συμμετοχής σας σε αυτό, καθώς και όλες τις λεπτομέρειες που πιστεύουμε ότι είναι χρήσιμες, για να έχετε μια ολοκληρωμένη εικόνα του προγράμματος.

2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Τιμώντας την 100ή επέτειο της τραγωδίας των Ελλήνων της Μικράς Ασίας, το πρόγραμμα φιλοδοξεί να προβάλλει τον αγώνα της περίθαλψης και της εγκατάστασής τους στην Ελλάδα, τη σταδιακή ενσωμάτωσή τους και τη σημαντική συμβολή τους στην πνευματική, κοινωνική, πολιτική, πολιτιστική και οικονομική ζωή της χώρας. Το πλούσιο υλικό (ιστορίες, εικόνες, πληροφορίες, κρίσεις) έχει αντληθεί και αξιοποιηθεί από τη νεοελληνική λογοτεχνία, με τεκμηρίωση από ιστορικά κείμενα και προσωπικές μαρτυρίες. Άλλωστε, ένας μεγάλος αριθμός λογοτεχνών ήρθαν από τη Μικρά Ασία, όπως ο Γιώργος Σεφέρης, ο Ηλίας Βενέζης, ο Φώτης Κόντογλου, ο Στρατής Δούκας, η Διδώ Σωτηρίου, ο Τάσος Αθανασιάδης κ.ά.

Είναι γνωστό, και στους συγγραφείς και στους αναγνώστες, ότι η λογοτεχνία έχει τη δύναμη να ψυχαγωγεί, να ενημερώνει, να διδάσκει, να προβάλλει νέες ιδέες, να προκαλεί, να συγκινεί, με τρόπο ευχάριστο και όχι κουραστικό. Όταν ένα ιστορικό γεγονός γίνεται θέμα λογοτεχνικής αφήγησης, εντυπώνεται στο νου πολύ πιο έντονα από ότι μέσω μιας απλής παράθεσης των σχετικών στοιχείων. Το θέμα λοιπόν των «Χαμένων Πατρίδων» αναπτύχθηκε αρχικά, μέσα σε ένα συγκεκριμένο και παγιωμένο πλαίσιο, όπως επέβαλε η πρόσφατη τότε εμπειρία, ενώ σταδιακά το βιωματικό και ιστορικό υλικό που έδινε αφορμή κυρίως για έργα μαρτυρίας μετασηματίστηκε σε έναν από τους σημαντικότερους λογοτεχνικούς μύθους του νεότερου Ελληνισμού.

3. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΟΥ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΕΚΤΟΙ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΤΡΟΠΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Αίτηση συμμετοχής μπορούν να υποβάλλουν ενδιαφερόμενοι άνω των 18 ετών, απόφοιτοι Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

4. ΤΟ ΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

Η επιτυχής ολοκλήρωση του προγράμματος, οδηγεί στη χορήγηση Βεβαίωσης Παρακολούθησης για το πρόγραμμα «**Από τη Μία στην Άλλη Πλευρά του Αιγαίου: Η Εγκατάσταση των Μικρασιατών Προσφύγων στην Ελλάδα μέσα από τη Λογοτεχνία**», η οποία θα σταλεί στους επιτυχόντες του προγράμματος αποκλειστικά και μόνο μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email). Δείγμα της Βεβαίωσης παρουσιάζεται στην παράγραφο 10 του οδηγού. Η Βεβαίωση έχει αποκλειστικά την υπογραφή του Ακαδημαϊκού Υπευθύνου του Προγράμματος. Σφραγίδα του Κέντρου Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης φέρουν μόνο τα πιστοποιητικά επιμόρφωσης/ εξειδικευμένης επιμόρφωσης και όχι οι βεβαιώσεις παρακολούθησης.

5. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ

Τα προαπαιτούμενα για την παρακολούθηση του Προγράμματος από τους εκπαιδευόμενους είναι:

- ▶ Πρόσβαση στο Διαδίκτυο
- ▶ Κατοχή προσωπικού e-mail
- ▶ Βασικές γνώσεις χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών
- ▶ Οι αιτούντες θα πρέπει να είναι απόφοιτοι Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

6. ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Η χρονική διάρκεια του προγράμματος είναι **δύο (2) μήνες**.

7. ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η διδασκαλία του προγράμματος διεξάγεται μέσω του διαδικτύου, προσφέροντας στον εκπαιδευόμενο «αυτονομία», δηλαδή δυνατότητα μελέτης ανεξαρτήτως περιοριστικών παραγόντων, όπως η υποχρέωση της φυσικής του παρουσίας σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο.

Το εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος διατίθεται μέσω ειδικά διαμορφωμένων ηλεκτρονικών τάξεων. Κατά την εξέλιξη του προγράμματος αναρτώνται σε σχετικό link οι απαραίτητες για την ομαλή διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ανακοινώσεις. Το υλικό είναι κατάλληλα διαμορφωμένο να μην απαιτείται εκπαιδευτική υποστήριξη.

Οι εκπαιδευόμενοι, αφού ολοκληρώσουν τη μελέτη των διδακτικών ενοτήτων, καλούνται να υποβάλουν ηλεκτρονικά, τεστ αξιολόγησης. Η αξιολόγηση περιλαμβάνει ερωτήσεις κλειστού τύπου.

8. ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

Με την ολοκλήρωση της μελέτης των διδακτικών ενοτήτων, ο εκπαιδευόμενος καλείται να υποβάλλει ηλεκτρονικά το αντίστοιχο τεστ, τηρώντας το χρονοδιάγραμμα που έχει δοθεί. Η κλίμακα βαθμολογίας κυμαίνεται από 0 έως 100.

Η χορήγηση της Βεβαίωσης Παρακολούθησης πραγματοποιείται, όταν ο εκπαιδευόμενος λάβει στο τεστ αξιολόγησης **βαθμό μεγαλύτερο ή ίσο του 50%**. Σε περίπτωση που η βαθμολογία δεν ξεπερνά το 50%, ο εκπαιδευόμενος έχει τη δυνατότητα επανεξέτασης για μία φορά.

9. ΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ Η ΥΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τέσσερις θεματικές ενότητες (μαθήματα) με οκτώ συνολικά διδακτικές ενότητες και συγκεκριμένα:

Μάθημα - Η Ζωή στη Μικρά Ασία

Διδακτική Ενότητα 1: Η Ευτυχισμένη Ζωή στη Μικρά Ασία και το Τραγικό Τέλος της

Στην ενότητα αυτή θα γίνει συνοπτικά λόγος α) για τη ζωή των Ελλήνων στη Μικρά Ασία ως το 1922, ώστε να δοθεί το αναγκαίο ιστορικό πλαίσιο για τα γεγονότα που οδήγησαν στην Καταστροφή και την τραγική Έξοδο των προσφύγων β) για το ρόλο της λογοτεχνίας ως πηγής, διάσωσης και διάδοσης γεγονότων, αισθημάτων και ιδεών, ενώ γ) θα δοθεί και ένα σύντομο διάγραμμα για τη λογοτεχνία με θέμα τους πρόσφυγες που αναπτύσσεται ως και τον 21^ο αιώνα.

Διδακτική Ενότητα 2: «Ίσαμε το Μεγάλο Χαλασμό της Ανατολής»

Με την παρουσίαση αρκετών μυθιστορημάτων, όπως η Αιολική Γη του Ηλία Βενέζη, Στου Χατζηφράγκου του Κοσμά Πολίτη και Ματωμένα Χώματα της Διδώς Σωτηρίου, θα δοθεί ανάγλυφη η εικόνα της αστικής και αγροτικής ζωής στη Μικρά Ασία ως το 1922 μαζί με μια αδρή περιγραφή της Καταστροφής.

Μάθημα - Η Καταφυγή στη Μητέρα Πατρίδα

Διδακτική Ενότητα 1: Η Άφιξη των Προσφύγων

Η δραματική άφιξη των προσφύγων το 1922 αλλά και η ανταλλαγή των πληθυσμών το επόμενο έτος (1923) αποτέλεσαν γεγονότα καθοριστικής σημασίας για τη χώρα μας. Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η διερεύνηση αυτών των γεγονότων από τη σκοπιά του Άλλου/ του Τούρκου, είτε ως προς την ειρηνική συνύπαρξη τους πριν από το 1922, είτε ως προς την ανταλλαγή και επομένως την απομάκρυνση από την ιδιαίτερη πατρίδα τους. Αρκετοί/-ές συγγραφείς αποτυπώνουν στο έργο τους αυτό το μεταβατικό στάδιο της απώλειας της πατρικής γης, που αποτελεί και σημείο σύγκλισης των δύο φυλετικών και θρησκευτικών ομάδων εκείνη την εποχή, ενώ προβάλλουν και τις μεγάλες συνέπειές του.

Διδακτική Ενότητα 2: «Κι Ύστερα θα Φυτέψουμε Τριαντάφυλλα»

Θα συζητήσουμε κυρίως τα μυθιστορήματα Γαλήνη του Ηλία Βενέζη, Οι νεκροί περιμένουν της Διδώς Σωτηρίου και Η Παναγιά η Γοργόνα του Στράτη Μυριβήλη για να αντιληφθούμε πώς λογοτέχνες αυτόπτες μάρτυρες των γεγονότων αποτυπώνουν την άφιξη και την εγκατάσταση των προσφύγων στην Ελλάδα.

Μάθημα - Η Δημιουργική Συμβολή των Προσφύγων στη Νέα Πατρίδα

Διδακτική Ενότητα 1: Η Ένταξη των Προσφύγων στον Ελλαδικό χώρο

Η ένταξη των προσφύγων στον ελλαδικό χώρο, με όλες τις τεράστιες δυσκολίες που είχε αυτό το εγχείρημα αποτέλεσε το θέμα αρκετών λογοτεχνικών έργων, ιδιαίτερα μέσα από το συμβολισμό του «ριζώματος», που εξισορρόπησε τον αρχικό «ξεριζωμό».

Στο θέμα αυτό, καθώς περνούν οι δεκαετίες, δεν περιγράφεται πλέον η δύσκολη διαδικασία περίθαλψης και αποκατάστασης των προσφύγων αλλά προβάλλεται η σημασία της πολύπλευρης συνολικής προσφοράς τους στην Ελλάδα.

Διδακτική Ενότητα 2: «Μια Νέα Ζωή και μια Νέα Δημιουργία»

Με αφετηρία το εκτενές μυθιστόρημα Τα παιδιά της Νιόβης (τομ. Γ΄-Δ΄) του Τάσου Αθανασιάδη με την πλατιά απεικόνιση της δράσης των Μικρασιατών στον ελλαδικό χώρο θα έχουμε την ευκαιρία να συζητήσουμε τη συμμετοχή των προσφύγων σε όλες τις πτυχές της ζωής της χώρας.

Μάθημα - Μνήμη, Νοσταλγία και Αναστοχασμός

Διδακτική Ενότητα 1: Η Μνήμη της Μικράς Ασίας διατηρείται ζωντανή

Στο χρονικό διάστημα του ενός αιώνα που έχει μεσολαβήσει από το 1922 η μνήμη της Μικράς Ασίας διατηρείται ζωντανή σε αλληπάλληλα λογοτεχνικά κείμενα. Νεότεροι συγγραφείς συνεχίζουν να γράφουν για τις «Χαμένες Πατρίδες», εντάσσοντας οργανικά τη Μικρασιατική Καταστροφή μέσα στη συνολική ελληνική ιστορία. Ενώ γράφονται ακόμη έργα στην παράδοση των παλαιότερων, σε αρκετά νεότερα διακρίνεται μια αναστοχαστική διάθεση για τα γεγονότα και τις συνέπειές τους.

Διδακτική Ενότητα 2: «Παλιές Ιστορίες σαν Παραμύθι»

Με οδηγό μυθιστορήματα μεταπολεμικών πεζογράφων, όπως του Ευάγγελου Μαυρουδή, του Νίκου Θέμελη, του Γιώργου Μιχαηλίδη και του Κώστα Ακρίβου, θα εξετάσουμε πώς ανανεώνεται το θέμα της Μικράς Ασίας μέσα στη λογοτεχνία μας.

10. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΒΕΒΑΙΩΣΗΣ

Πρόγραμμα Συμπληρωματικής
εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Ο/Η

Παρακολούθησε επιτυχώς το Επιμορφωτικό Πρόγραμμα με τίτλο:

«ΑΠΟ ΤΗ ΜΙΑ ΣΤΗΝ ΆΛΛΗ ΠΛΕΥΡΑ ΤΟΥ ΔΙΓΛΙΟΥ: Η ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ»

από / 202... έως / 202...

που οργανώθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος

Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (E-Learning) του Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. του Ε.Κ.Π.Α..

Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος του Προγράμματος
Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης

Η Εισηγήτρια του Προγράμματος

Παναγιώτης Ε. Πετράκης
Καθηγητής Τμήματος Οικονομικών Επιστημών
Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Σταυροπούλου Ερασμία
Ομότιμη Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας
Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών